

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ВНМУ ім. М.І. Пирогова

ректор ЗВО

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

«01» травня 2026 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 14 Медична психологія
(код та найменування спеціальності)

Вінниця 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступних випробувань у формі іспиту для вступу на навчання до аспірантури для здобуття вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю І4 Медична психологія у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова розроблена відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 р. (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р., № 502 від 19.05.2023 р., № 507 від 03.05.2024 р. та № 426 від 08.04.2025 р.), і визначає вичерпний перелік завдань, що пропонуються для розв'язання особам, які вступають на освітньо-наукову програму «Медична психологія» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю І4 Медична психологія галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення на вступному іспиті із спеціальності у Вінницькому національному медичному університеті.

Вступний іспит зі спеціальності «Медична психологія» забезпечує оцінювання рівня теоретичних знань, навичок і компетентностей з медичної психології, необхідних для навчання і дослідницької діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

Вступний іспит проводиться відкрито і публічно.

Розробники:

Олександр БЕЛОВ	доктор медичних наук, доцент, в.о. директора Навчально-наукового інституту психології та ментального здоров'я, професор ЗВО кафедри медичної психології та психіатрії;
Наталія ПШУК	доктор медичних наук, професор, професор ЗВО кафедри медичної психології та психіатрії;
Анна КАМІНСЬКА	доктор медичних наук, професор, професор ЗВО кафедри медичної психології та психіатрії;
Наталія ОРДАТІЙ	доктор філософії (PhD), асистент кафедри медичної психології та психіатрії;
Андрій НОВИЦЬКИЙ	асистент кафедри медичної психології та психіатрії

Програма розглянута і затверджена на засіданні Науково-методичної ради Навчально-наукового інституту психології та ментального здоров'я (протокол № 2 від 18 березня 2026 р.).

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

1. Предмет, завдання, методи медичної психології.
2. Місце медичної психології в системі психологічних, медичних та інших наук.
3. Організація і перспективи розвитку медико-психологічної служби в Україні.
4. Теоретичні і методологічні основи медичної психології.
5. Основні напрями медичної психології.
6. Зв'язок медичної психології з психіатрією, психотерапією, психологією та соматичною медициною.
7. Роль медичного психолога у комплексному лікуванні та реабілітації пацієнтів з соматичними та психічними захворюваннями. Робота психолога у мультидисциплінарній команді.
8. Психологічна корекція: цілі, зміст, заходи.
9. Психотерапія. Визначення, законодавчі основи, доказові напрями.
10. Психологічна реабілітація: поняття, зміст, заходи.
11. Медико-психологічна експертиза: сфера компетентності, порядок проведення, зміст.

ПСИХОДІАГНОСТИКА

1. Сучасні підходи до психодіагностики тривожності.
2. Сучасні підходи до психодіагностики депресії.
3. Сучасні підходи до оцінки стану когнітивного функціонування.
4. Сучасні підходи до психодіагностики особистісних характеристик.
5. Сучасні підходи до оцінки якості життя.
6. Психодіагностика при афективних розладах.
7. Психодіагностика при розладах шизофренічного спектру.
8. Психодіагностика при стрес-асоційованих психічних розладах (гостра реакція на стрес, розлади адаптації, посттравматичний стресовий розлад).
9. Психодіагностика при патохарактерологічних розладах.
10. Психодіагностика деменції.

ОСОБИСТІСТЬ У КОНТЕКСТІ МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

1. Особистість як центральна проблема медичної психології.
2. Структура особистості. Біологічний фундамент особистості. Темперамент, характер.
3. Типологія особистості. Методи дослідження особистості.
4. Поняття акцентуації особистості. Основні види акцентуацій. Психодіагностика акцентуацій особистості.
5. Розлади зрілої особистості і поведінки у дорослих.
6. Особистість і хвороба. Особливості індивідуальних реакцій на хворобу.

7. Аутопластична картина хвороби.
8. Варіанти ставлення пацієнта до хвороби.
9. Поняття агравації, симуляції, дисимуляції, їх характеристика, засоби виявлення.
10. Особистість і психогенні захворювання.
11. Механізми психологічного захисту особистості.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАЦІЄНТІВ З СОМАТИЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ. ПСИХОЛОГІЯ ВАГІТНОСТІ ТА ПОЛОГІВ

1. Психологічні особливості пацієнтів з онкологічною патологією.
2. Психологічні особливості пацієнтів з хірургічною патологією до і після оперативного втручання.
3. Психологічні особливості жінок під час вагітності, пологів і у післяпологовий період.
4. Психологічні особливості жінок з гінекологічною патологією.
5. Психологічні особливості пацієнтів з есенціальною гіпертензією.
6. Психологічні особливості пацієнтів з ішемічною хворобою серця.
7. Психологічні особливості пацієнтів із захворюваннями шлунково-кишкового тракту.
8. Психологічні особливості пацієнтів з дефектами тіла, опорно-рухового апарату та ушкодженнями (вадами) обличчя.
9. Психологічні особливості пацієнтів з дефектами органів чуття.
10. Психологічні особливості пацієнтів із захворюваннями периферичної нервової системи.
31. Психологічні особливості пацієнтів з урологічною патологією.
32. Психологічні особливості пацієнтів з хронічними неспецифічними захворюваннями органів дихання.
33. Психологічні особливості пацієнтів з патологією щитовидної залози.
34. Психологічні особливості пацієнтів з цукровим діабетом.
35. Психологічні особливості пацієнтів з нейродермітами.
36. Психологічні особливості пацієнтів, які перенесли порушення мозкового кровообігу.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАЦІЄНТІВ З РОЗЛАДАМИ ПСИХІКИ ТА ПОВЕДІНКИ

1. Реакція на важкий стрес. Психологія психоемоційного стресу.
2. Психологія екстремальних і кризових станів.
3. Психологічні особливості пацієнтів з посттравматичним стресовим розладом.
4. Психологічні особливості пацієнтів з неврастенією.
5. Психологічні особливості пацієнтів з розладами адаптації.
6. Психологічні особливості пацієнтів з соматоформними розладами.
7. Психологічні особливості пацієнтів з дисоціативними розладами.

8. Психологічні особливості пацієнтів з шизофренією.
9. Психологічні особливості пацієнтів з депресивними розладами.
10. Психологічні особливості пацієнтів з хворобою Альцгеймера.
11. Психологічні особливості пацієнтів з інволюційними психозами.
12. Психологічні особливості дітей і підлітків з аутизмом.
13. Психологічні особливості пацієнтів з розладом дефіциту уваги та гіперактивності.

ПСИХОСОМАТИЧНА МЕДИЦИНА

1. Взаємозв'язок психічного і соматичного факторів у генезі психосоматичної патології.
2. Стрессова модель психосоматичної патології.
3. Основні психосоматози, їх етіологія, патогенетичні та патофизиологічні механізми.
4. Особистість і психосоматичні захворювання.
5. Сучасні підходи до психодіагностики психосоматичної патології.
6. Сучасні підходи до лікування та медико-психологічного супроводу пацієнтів з психосоматичною патологією.

ПСИХОЛОГІЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ЛІКУВАЛЬНО-ДІАГНОСТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

1. Психологія діагностичного і лікувального процесів.
2. Пацієнт і медичне середовище. Принципи психологічного супроводу лікувального процесу.
3. Професійне вигорання медичних працівників: визначення, патофизиологічні механізми, психологічна корекція.
4. Професійна деформація особистості медичних працівників. Причини, патофизиологічні механізми, корекція.
5. Психологічні особливості здобувачів медичної освіти. Медико-психологічний супровід і попередження несприятливих змін психіки.
6. Психологія взаємин у системі мати – дитина – лікар.
7. Психологічні аспекти лікарської деонтології.
8. Ятрогенні захворювання та їх профілактика.

МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ. ПСИХОЛОГІЯ ВМИРАННЯ ТА СМЕРТІ.

1. Психологічні особливості осіб з девіантною поведінкою.
2. Психологічні особливості осіб з суїцидальною поведінкою.
3. Психологічні особливості пацієнтів з розладами харчової поведінки.
4. Психологічні критерії сексуальних розладів.
5. Психологічні особливості осіб з розладами статевої ідентифікації.
6. Медико-психологічні аспекти вмирання та смерті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування. Київ, «Знання». 2021. 312 с.
2. Діагностика та корекція психофізіологічних порушень здоров'я в післястресовий період. (укл. І.Я. Пінчук, С.І. Табачников, О.С. Чабан, О.О. Хаустова та ін.). Одеса: Фенікс, 2015. 110 с.
3. Закалик Г., Войцехівська О., Шувар Н. Основи клінічної психології. Львівська політехніка. 2020. 432 с.
4. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики. Луцьк, 2013. 68 с.
5. Мішиєв В.Д., Михайлов Б.В., Гриневич Є.Г., Омелянович В.Ю. Розлади психічної сфери внаслідок бойових дій. Київ: «Медицина», 2023. 127 с.
6. Пилягіна Г.Я., Хаустова О.О., Чабан О.С. та ін. Медична психологія: в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія (за ред. Г.Я. Пилягіної). Вінниця: Нова Книга, 2020. 288 с.
7. Пилягіна Г.Я., Хаустова О.О., Чабан О.С. та ін. Медична психологія: в 2-х т. Т. 2. Спеціальна медична психологія (за ред. Г.Я. Пилягіної). Вінниця: Нова Книга, 2020. 496 с.
8. Практична психосоматика: депресія. Навчальний посібник (за заг. ред. О.С. Чабана, О.О. Хаустової). Київ: Видавничий дім Медкнига, 2020. 216 с.
9. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник (за заг. ред. О.С. Чабана, О.О. Хаустової). 4-те вид., виправлене і доповнене. Київ.: Видавничий дім Медкнига, 2025.—248 с.
10. Табачников О.Ю., Абдрахімова Ц.Б., Копчак О.О. Клінічна (медична) психологія. Київ: «Книга плюс», 2020р. 264 с.
11. Чабан О.С., Хаустова О.О. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування): посібник. Київ: ТОВ "ДСГ Лтд", 2004. 96 с.
12. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Психічні розлади воєнного часу. Київ: Видавничий дім «Медкнига», 2023. 232 с.
13. Barlow D.H., Durand V.M., Hofmann S.G. Psychopathology: An Integrative Approach to Mental Disorders (9th ed.). Cengage. 2023.
14. Carter K. Psychopathology. Cambridge University Press. 2022.
15. Ghilain C.S. A Neuropsychologist's Guide to Training Psychometrists: Promoting Competence in Psychological Testing. Routledge. 2021.

16. Maddux J.E., Winstead B.A. Psychopathology: Foundations for a Contemporary Understanding (5th ed.). Routledge. 2022.
17. Reischies F.M. Psychopathology: Characteristics of Mental Disorders and Clinical Neuroscience. Springer. 2025.

Допоміжна:

1. Сапольскі Р. Чому зебри не страждають на виразку. Київ: Фабула. 2020. 400с.
2. Мішиєв В.Д., Михайлов Б.В., Гриневич Є.Г., Омелянович В.Ю. та ін. Діагностика та лікування розладів психіки: довідник лікаря сімейної медицини-загальної практики та лікаря-невролога. Київ: Професійні видання. 2020. 74 с.
3. Хомуленко Т.Б. Основи психосоматики. Харків: Нова книга, 2009. 120 с.
4. Duncan P.M. Substance Use Disorders: A Biopsychosocial Perspective. Cambridge University Press. 2020.
5. Corey G. Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy (11th ed.). Cengage. 2021.
6. Психологія. 50 видатних книг. Том Батлер-Боудон. Book Chef. 2020. 512 с.
7. Белов О.О., Маркова М.В., Марков Р.А. Посттравматичне зростання: дослідження взаємодії інтра та інтерпсихічних ресурсів особистості // Психіатрія, неврологія та медична психологія. 2025. Т. 12, № 1 (27). С. 22–36. <https://doi.org/10.26565/2312-5675-2025-27-02>.
8. Пшук Н.Г., Камінська А.О., Белов О.О., Абдряхімова Ц.Б., Абдряхімов Р.А., Косенко К.А. Стан комунікативної взаємодії у пацієнтів з рекурентним депресивним розладом // Психіатрія, неврологія та медична психологія. 2025. Т. 12, № 6 (32). С. 739–751. <https://doi.org/10.26565/2312-5675-2025-32-03>
9. Пшук Н.Г., Белов О.О., Новицький А.В. Психосоціальна дезадаптація та якість життя студентів медичних закладів вищої освіти в умовах воєнного часу // Український вісник психоневрології. 2023. 31. 2(115). 69-74. <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V31-is2-2023-9>.
10. Панчук О.Ю., Белов О.О., Гринзовський А.М., Очередько О.М., Браткова О.Ю. Властивості характеру студентів, які здобувають фах в умовах навчання в закладі вищої медичної освіти: тенденції формування, особливості адаптаційних змін, гігієнічна оцінка. Вісник Вінницького національного медичного університету. 2023. 27(1). 150-159. [https://doi.org/10.31393/reports-vnmedical-2023-27\(1\)-27](https://doi.org/10.31393/reports-vnmedical-2023-27(1)-27).

11. Пшук Н.Г., Белов О.О., Акименко Д.С. Індивідуально-психологічні характеристики здобувачів вищої медичної освіти з різною стресостійкістю // Український вісник психоневрології. 2024. Том 32, вип. 2 (119). С. 61-65. <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V32-is2-2024-10>.
12. Пшук Н.Г., Белов О.О., Стукан Л.В., Ільницький Г.О., Новицький А.В. Особливості депресивних реакцій у здобувачів вищої медичної освіти в умовах воєнного часу // Вісник Вінницького національного медичного університету. 2024. Т. 28, №2. С. 304-308. [https://doi.org/10.31393/reports-vnmedical-2024-28\(2\)-21](https://doi.org/10.31393/reports-vnmedical-2024-28(2)-21).
13. Белов О.О., Маркова М.В., Новицький А.В., Дроненко В.Г., Марков А.Р. Особливості стресового реагування здобувачів вищої медичної освіти в умовах воєнного часу // Український вісник психоневрології. 2024. Том 32, випуск 4 (121). С. 4-9. <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V32-is4-2024-1>.

Інтернет-ресурси:

1. library.vnmu.edu.ua (наукова бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова)
2. library.univ.kiev.ua (Наукова бібліотека ім. М. Максимовича).
3. nbuv.gov.ua (Національна бібліотека України).
4. prlu.kiev.ua (Національна Парламентська бібліотека України)
5. ukma.kiev.ua/ukmalib (Наукова бібліотека Національного університету «Києво- Могилянська академія»).

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК
ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ОСІБ,
ЯКІ СКЛАДАЮТЬ ВСТУПНИЙ ІСПИТ ДО АСПІРАНТУРИ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ І4 «МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. М. І. ПИРОГОВА**

1. Вступні випробування до аспірантури за спеціальністю І4 «Медична психологія» проводиться у формі вступного фахового іспиту (фахового випробування) шляхом складання письмового тестового іспиту.

2. Кожний екзаменаційний білет письмового тестового іспиту містить 50 тестів з конкурсного предмету, що дозволяють всебічно перевірити основоположні теоретичні знання та базові практичні навички вступника з провідних аспектів навчальної дисципліни. Кожне питання екзаменаційного білету має п'ять варіантів відповіді, з яких один варіант є вірним.

3. Тривалість іспиту складає 90 хвилин.

4. Оцінювання відповідей вступників здійснюється за 200-бальною шкалою від 0 до 200 балів.

5. Кожне тестове завдання екзаменаційного білету письмового тестового іспиту оцінюється наступним чином:

4 бали – отримано вірну відповідь на поставлене питання;

0 балів – отримано невірну відповідь на поставлене питання, відповідь відсутня або вибрано більше, ніж одна відповідь.

6. Бал, яким оцінюється результат іспиту, є кількістю правильних відповідей на білет з 50 тестових питань, що переведена у шкалу від 0 до 200 балів відповідно до даних наведених в таблиці 1.

6. Іспит вважається успішно складеним, якщо вступник набрав 100 і більше балів.

7. Кількість тестових балів за вступне випробування розраховується як сума тестових балів за всіма тестовими завданнями.

8. За наявності виправлень у бланку відповідей у разі, якщо остаточна відповідь вступника на тестове завдання є правильною, за кожні 5 виправлень знімається 1 тестовий бал від загальної кількості тестових балів, яку вступник отримав на вступному випробуванні.

Таблиця переведення кількості наданих правильних відповідей у 200-бальну рейтингову шкалу та визначення суми білів, отриманих на тестуванні (рейтингова оцінка)

Кількість правильних відповідей	Сума балів, отриманих на тестуванні (рейтингова оцінка)	Результат іспиту
0	0	Не складено
1	4	Не складено
2	8	Не складено
3	12	Не складено
4	16	Не складено
5	20	Не складено
6	24	Не складено
7	28	Не складено
8	32	Не складено
9	36	Не складено
10	40	Не складено
11	44	Не складено
12	48	Не складено
13	52	Не складено
14	56	Не складено
15	60	Не складено
16	64	Не складено
17	68	Не складено
18	72	Не складено
19	76	Не складено
20	80	Не складено
21	84	Не складено
22	88	Не складено
23	92	Не складено
24	96	Не складено
25	100	Складено
26	104	Складено
27	108	Складено
28	112	Складено
29	116	Складено
30	120	Складено
31	124	Складено
32	128	Складено
33	132	Складено
34	136	Складено

35	140	Складено
36	144	Складено
37	148	Складено
38	152	Складено
39	156	Складено
40	160	Складено
41	164	Складено
42	168	Складено
43	172	Складено
44	176	Складено
45	180	Складено
46	184	Складено
47	188	Складено
48	192	Складено
49	196	Складено
50	200	Складено

У разі незгоди з оцінкою за вступний іспит вступник має право оскаржити рішення екзаменаційної комісії відповідно до Правил прийому на навчання до Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова у 2026 році.

**Голова предметної екзаменаційної
комісії, доктор медичних наук, професор,
в.о. директора Навчально-наукового інституту
психології та ментального здоров'я**

Олександр БЕЛОВ